

A. Rajewski opiew. 2014

561 Dłstyh

LWP

rel. bomb. sily

sted. LINNIK Helena
zam. Liota

1475 /usk

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

1795/1582

LITNIK Helena

zem. Łódź

- I./1. Relacja ✓ V. 2, 5, 1-4
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora ✓ V. 3, 5-6
- II. Materiały uzupełniające relację —
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja —
-
-
-
- V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 3
- VI. Fotografie —

II. Relacja

Relacja Linnik Heleny zcm. Litoie sporządzone według schematu relacji o wojennej służbie Kobiet-Sołdaterek u I i II AWP w l. 1939-1945. Relacja podpisana z datą 7 XI 1998r

Opis ogg. k.2. s. 1-4

Relacja złożona do Fundacji Gen. Króldeouska w 1998r

II/1/1

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
W I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można sporządzić również w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko (także panińskie z datą zmiany), imiona

Łtota Helena (panińskie Dinnik)

2. Data i miejsce urodzenia (w przypadku wsi podać powiat)

4.09.1920 r. m. Oszmiana woj. wileńskie

3. Imiona rodziców, nazwisko panińskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Piotr i Maria z domu Zamojdziej. Mama nie pracowała zawodowo, a ojciec był Policjantem

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

Obrotyn 10-561,

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie (nazwy szkół i lata ich ukończenia)

Szkoła Podstawowa i Główna im. Świądeckiego w Oszmianie
ukończenie 1939 r.

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem .

m. Oszmiana woj. wileńskie

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem (nauka, praca-jaka?)

Pracowała do chwili wybuchu wojny w PZU.

4. Przynależność do ZHP, PCK, PWK, ZMW, Sodalicia Mariańska

nie należałam

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna

udział w obronie cywilnej w Stracy Pożarnej
głównie porządki.

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji (jakiej ?)

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? (wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu – charakter pracy)

Dnia 13 V 1940 r. zostałam z mamą deportowana na Syberię. Ojciec jako funkcjonariusz Policji aresztowany i wywieziono do Tagnu do mordowskiej ASSP. Obie z mamą byłyśmy w Karachkainie, pracowałyśmy w kółkach, a później przy wykopie toru.

2. Moja droga do wojska polskiego (mobilizacja- podać przez kogo zmobilizowana i kiedy, zaciąg ochotniczy)

Dnia 17 XI 1943 roku zostałam zmobilizowana przez Wojewodę i wcielona do Batalionu Kobiecego II Dywizji.

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania

Rozpocząłam służbę 17 XI 43 r a zdemobilizowana 28 XII 1945 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskowa

Przez dwa miesiące byłam w Batalionie Kobiecym z kategorii A, a następnie przeniesiona na ćwiczenia przekwalifikowano mnie na Kat. B i zostałam przeniesiona do 1 Komp Samochodowej 1 D.P. gdzie do zdemobilizowania pracowałam w kancelarii

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska lub funkcje w wojsku

Pracowałam w kancelarii w 1. Sam. Grupa Samochodowej 1 D.P. gdzie na początku awansowałam na kaprala a później na sierżanta

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku (szkoły, kursy, itp.)

Przeniknięcie żadnego nie przeszedłam

7. W jakich bitwach brała udział (miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ?)

Na terenie Niemiec w marcu 1945 byłam bombardowana przez wroga. Byłam tylko przysypana w leży piaskiem. Miejscowość Moratz

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji (data ostatniego awansu)

w chwili demobilizacji d. j. 28 XII 45 otrzymałem mianowanie
sierżantem

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Po wojnie medale i wyróżnienia odznaczono Józefówką od demobilizacji do Berlina.

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne. (Jest bardzo pożądane nadsyłanie oddzielnych wspomnień przedstawiających losy wojenne i powojenne)

Dalej nie kształciłem się, gdyż musiałem opiekować się schorowanymi rodzicami.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się bezpośrednio po wyjściu z wojska, czy korzystała z pomocy władz państwowych czy społecznych?

Pomocy z władz państwowych nie korzystałem. Mój brat był prześladowany przez UB, ponieważ pracował na kierowniczym stanowisku i do pracy przyjeżdżał dwóch funkcjonariuszy.

3. Obecne źródło utrzymania (emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa)

Renta inwalidy wojennego I grupy.

4. Obecny stan zdrowia

Chcę choroba wiekowa często zabiera mnie karetka do szpitala i inne choroby starcze. Jestem samotny, bardzo mi ciężko.

II/4

5. Z jakiego rodzaju pomocy służby zdrowia korzystała ?

W Pynchodni telegraficznej z BOWidowskiej

6. Czy była represjonowana po wojnie (sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data i miejsce)

nie była

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególnie sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci – ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

Po amunicji dostał gen. Sidorowiczem wrócił mój ojciec na Syberia z Tagru z krwawą biegunką. Wykazyli go z matką krwawym. Później pracował jako stróż, matka zeszła na torf. W roku 1946 wrócili do mnie do Olsztyna. Byłam już samodzielną. Miałam dwoje dzieci. Syn jest technikiem samochodowym, a córka ma studia Pedagogiczne. Syn i synowa oboje są bez pracy. Pomagam im z mojej renty. Córka już 19 lat jest w Holandii. Mąż ją zostawił. Jest ex rolniczką i pracuje w przedszkolu. Jest jej również b. ciężko. Raz w roku widzujemy się. Jestem b. chorowana, mam choroby wewnętrzne.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji
- bardzo prosimy o podawanie , na nadsyłanych fotografiach, daty, nazwy jednostki, miejsca oraz w miarę możliwości imion i nazwisk osób tam uwiecznionych.

Wszelkie korespondencje proszę kierować: ul. Żołnierska 20/73
10-561 Olsztyn

Czytelny podpis

.....
Ziota Helena

Data 7 XI 1998r.....

I13 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące rełatorów

- 1) Ankieta opracowana przez Józef Królkoński z W-Ug z 1967r.
(21 pytań) skierowana do kombatantek z I i II Armii WP
dot. losów kombatantek po wojnie - cel badawczy.
Ankieta wypełniona przez Helenę Ścinnik z um. Listki
podpisane b. d. rękopiśm. oryg. k. 3. s. 1-6

1/13/1

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia1967r.

294

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednio podkreśl /

- w mieście stołecznym,
- w mieście wojewódzkim,
- w mieście powiatowym,
- w małym miasteczku,
- na wsi,
- w osiedlu.

Dlaczego:

Uważałam, że jest większa możliwość podjęcia pracy jako nauczycielka w mieście wojewódzkim niż w osiedlu. W dalszym stopniu zaważyło to, że byłam wyznaczona w mieście.

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

Po zdemobilizowaniu nas w grudniu 1945 r. zamieszkiwałyśmy mieszkanie w Łobuzie k/w-wy. Wkrótce nastąpiła nasza podróż do Ostrogi, gdzie dostałam pracę przy W.O.P. Tam przyjechałam do miasta 2. II 1946 r. Wskazani nam zostali z trudnym pokojem z kuchnią (co w rodzinie outervany). Oboje mieliśmy tylko jedną walizkę i teczkę. Nie mieliśmy takich najpotrzebniejszych rzeczy jak żyłka, gaworek czy talerz. Z jednego stolika kolejno popijaliśmy herbate. Było nam bardzo ciężko „dłusć” ludzi którzy wesoło przyjechali i zagaworili sobie rzeczy, inwentarz, dali nam trochę śmieci, jedno leniwo. Został oncesnego administratora pod tegoż siedzą gdzie zamieszkiwałyśmy, podarowała mi talerz, patelnia i żyłkę. (Później mi często wyznaczano „se mnie wyznaczona”) W kilka miesięcy później wrócili moi rodzice z Syberii warunki jeszcze bardziej ciężkie, przyjeżdżałam więc do pracy w Włodzisławie k/Łódź. W drodze powrotnej w transporcie przyjeżdżałam, uległ katastrofie. Po roku leżałam w szpitalu. Miałam 5 stanów. Wymaganiem rodziny spocząło wyłączenie mojego imienia. Musiałam przywrócić pracę moją, gdyż przyjeżdżałam znowu w taki sposób, że nie byłam ubezpieczona. Ja zaś po ciężkich latach na Syberii i w wojaku miałam 9 stanów.

Prak. N. Lotn. 13294. 27.05.67. OX11-7404. 15.08.67 w gipnie. Miał 5 stanów. Wymaganiem rodziny spocząło wyłączenie mojego imienia. Musiałam przywrócić pracę moją, gdyż przyjeżdżałam znowu w taki sposób, że nie byłam ubezpieczona. Ja zaś po ciężkich latach na Syberii i w wojaku miałam 9 stanów.

pluca. Zaczynam trochę niż lepiej. Chęć również po zdjęciu gipsu okazało się, że również ma plany na przyszłość. Chęć również udać się na wesele w wykurwce. wrócił do pracy. Ojciec mojej siostry podjął pracę. Wówczas odpuścił trochę.

- 2 -

1/3/2

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
 przyjaciele,
 państwo,
 społeczeństwo,
 instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
 tak,
 nie.
Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:
- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " " zawodową,
- " " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz: *pracuję jako chatywnik w Spółd. Pracy "Technoschem"*
(Dzycie torob gospodarczych ; wyrob ucielelek do beczek od piwa)

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *zarabiałam dwoto 1000 zł*
a obecnie z braku pracy ; przymusowego leniwostwa, zarabiam 500 zł
umiarownie, albo wcale nie.

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *2 pokoje, kuchnia, przedpokój ; Tarienka*
(jest nas 6 osób) Trochę za mała.

c/ Czy posiadasz: ~~Telefon,~~
 radio,
 telewizor,
 ~~adapter,~~
 pralkę,
 lodówkę,
 odkurzacz,
 inne;

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych	tak ,	nie .
- zawodowych	tak ,	nie .
- społecznych	tak ,	nie .
- naukowych	tak ,	nie .
- małżeńskich	tak ,	nie .
- towarzyskich	tak ,	nie .
- chyba nie mam żadnych osiągnięć*

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
- Tak, nie.

✓ Dlaczego: *gdyż nie posiadam adresu żadnej z nich.*

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

Przykro mi, ale chyba ich nie mam.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

Zamężni wyszłam w okresie po zdemobilizowaniu t.j. 30 XII 45r. Odsiadywałam w obozie, nie było możliwości wyjścia z jednostki ze względu na nie wypracowane tematy, wspomnienia. Małżeństwo moje jest udane, tylko brak nam dzieci. Dzieci mam dwoje: córka lat 15, syn lat 18.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

*Syn uczy się w Technikum Samochodowym
Córka - " - w Liceum Ogólnokształcącym*

- Jak kierowałaś ich losami:

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

✓ *Syn nie spełnił lub nie spełnił moich nadziei. Widziałam w nim człowieka wykształconego, inżyniera lub lekarza, a on obawiam się że nawet uprawy nie zrobi, gdyż jest bardzo leniwy i mało zdolny.*

17. Czy Twoja rodzina szczeni się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

✓ Dzieci moje nigdy nie, że byłem żołnierzem. Szczególnie córka biegała w nioke w konkursach na tematy wojenne. Ona bardzo dobre rezultaty. Genere białe w 5-tej kl. szkoły Podst napisała piękny pracę na temat "Co mien o wojtku dwoobwym" Za tą pracę dostała nagrodę. Ona zadane jej pytanie skłół poniała takie madowości od pomedriasta "Jestem córka Kosciuszkiów"

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią: *More nie z wielką przyjemnością, ale lubię o tym wspominać.*

Dlaczego tak jest:

✓ Chyba dlatego, że człowiek lubi wracać do wspomnień, niezależnie od tego czy są dobre czy złe.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady: *Służba wojskowa nie wpłynęła ujemnie na moją kobiecość.*

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe?

✓ Podaj przykłady: *Zadanych przez życiowych mi nie dosta. Nawet nie dostaliśmy domu na własność z tego tytułu jak inni.*

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

✓ Podaj przykłady: *Bardzo często m z tym spotykam, gdyż ssiecalas z ktora mienkam w jednym domu, wyzywa mnie od "wojskowych", wogole w sposob ublizajacy i ponida ze mnie nie ma tu nie walecy. "Slyglas w stalinkowskim wojsku, wiech ei Stalin da" Ze bica poniewaz mienka tu dluziej ode mnie ma wiekne prawa, a ja mienkaciam dotychczas (do 1953 r) w suterenie i rechcilo mi m3 dobrego mienkonia. Zaruciam, ze kiedy ewamiacy starali m3 o reczy, zajinowali mienkonia, to my z mitem genem byliemy w wojsku. Podczas starania m3 o mienkonia w kwateryunku nie wie dzist pod uwage naszych zmagani w wojsku nabe reumatyzmu, nerwow itd. Powiedzieli trzeba o mienkonia dobijac 13/0*

Wstąpiłem w moją pracę, również podczas rozmowy z chatą wieśniaczką
wiedziałem że byłem w wojsku. Jedną z nich pamiętam, wiech pani
tego nie opowiada nie przyznaje się, bo to wstyd"
W młodości chciałem być zamienić się w Orlęty i w 1940 roku
słynęłam jak dzieci pytały matkę czy jest w jertem "towaryżka" ciałka -
odpomiadała że jestem ruską wojownicą. W porzekalim "lekarstwą przystuchie" tam
1937 bar dyplomuji dwóch pan w. tenet dzievcost w wojsku. Onkty że były tylko
podstawkami oficerów; wyloty żołnierzy w szpitalu.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby Twoim zdaniem, zdolna pójść
w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

nie wiem czy młodzież dzisiejsza byłaby zdolna, gdyż ona w rodzinach
dokonała w punktu bytowe ale gdyby umiała, idę to chyba nikt
nie pytałby jej o zdanie czy chce być me, jak mnie nikt o to nie
pytał. Uważam że wojsko to nie dla dziewczynki a raczej nie w
czas wojny. Oto nie był me zdaje sobie sprawy z tych trudności

20. Podaj: Strachun, nerwow; straty zdrowia
a/ Ile miałas lat w chwili mobilizacji: działam 23 lata

b/ Jakie miałas wykształcenie? 6 kl. gimnazjum

- c/ Gdzie mieszkałas przed wojną:
- miasto stołeczne,
 - miasto wojewódzkie,
 - miasto powiatowe,
 - miasteczko,
 - wieś,
 - osiedle.

d/ Gdzie mieszkałas przed mobilizacją?
do dnia 13. IV 1940r. mieszkałam w pow. mieście Oremianie woj. wileńskie
W dniu tym rozstałam z matką przejechałam na Syberię w Półn. Karachstajnie
Obt. został zmobilizowany mnie do wojska dnia 17. XI 1943r.

e/ Gdzie pracowałaś? Pracowałam w artelu keramicznym i tryko-
tarstwie, którego byłem kierowniczką.

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko?

Wstąpiłam służbę w 1. Samolot. Kompanii Samochodowej 1. D. P. im T. Kosciuszki
w stopniu kaprala

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy? Otrzymałam „Brązowy
Medal Zasłużonym na Polu Chwały” w lipcu 1945r. i pozjadam
zaswiadczenia na wyróżnienie medale jako: za zdobycie W-wy, Berlina
i za udział w II-giej wojnie światowej.

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Uważam że prasa prawie wogóle nie zamierza artystów
z życia kobiet podczas pełnionych służb w wojsku. O ich walkach o
służbie i życiu po wojnie. O wikt nie ma mi nie interesuje. W pracy
przyznawane są nagrody nie tylko kobiet, ale nigdy jencze nie
ofinansowałam, nie tyle mi zależy na pieniądzech ale na uznaniu.
Jest wiele okazji które mogłyby wykonywać. Zbohid wrócić medale
za zdobycie Berlina, ale my z ussem nie dostaliśmy.
ora zachowanie, nie drug wojny inгда i nie chce aby
moja córka kiedy służyła w wojsku!

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

Serdecznie Państwu podziwiam, możliwe że jencze jakies
zapytania proszę u przynię kierować do mnie, a także chętnie
Pani odpowiem. z pozdrowieniem H. Ziots

CT. 1775/USK

LHP

LINNIK Helena

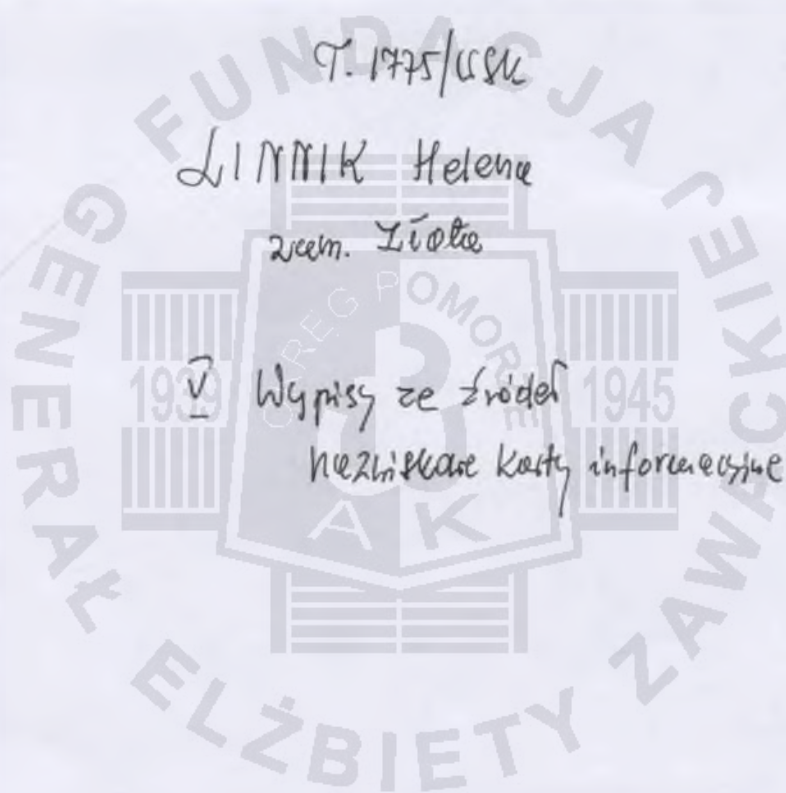
zest. Liota

1939

Wypisy ze źródeł

1945

niezbiornik kart informacyjnych 3

i

T. 1775/IVSK

ZSRR-LWP

ZŁOTA Helena
z d. Linnik

Zródło informacji:

Relacja własna
Ankieta anonimowa z 1967r.

Złożono :

Archiwum Pomorskie A.K.
87-100 Toruń ul. W.Garbary 2.

I.Król./98

18/32

i

T. 1775/USK

LHP

LINNİK Helene

zam. Ziota

Helena Ziota z d. Linnik ur. 1920r. (Kresy)

Wyznaczona do Kazachstanu w 1940r.

Z uwolnieniem do wojny 1943, styczeń do 1945

źródło

Teodorowicz M. "O dziewczęstach..."

Obszary 1989 s. 132-133

A. Rój 2014

i

cy. 1775/165K

LWP

LITNIK Helena

zam. Litota

W 1940 r. z matki deportowana z Oszeriany do
Kazachstanu. Rozmawiała wśród Polaków grup domowych,
których uczyła j.2. polskiego. Pracowała u zoh M. Krawiec.
17 X 1943 została zmobilizowana i przydzielona do
Samodk. Bat. Kob. Komp. Fizylierk W LP im.
H. Dąbrowskiej. W styczniu 1944 r. w Komp. Samochodowej
A LP im. T. Kosciuszki. Zdemobilizowana 16 X 1945

zob. Relacje nr. J. 1775/165K

7. Roj 2011

LINNIK Helena

